

Første afsnit (Det levende væsen) – Kapitel 2 (“Det skabte” og tilværelsens 5 bevægelsesarter) – Lektion 7

Jegets mentale livs-rum

34.

Vi har hermed været i berøring med tilværelsens 3 første universelle bevægelsesarter, stambevægelsen, rummet og tiden, hvilket vil sige, at vi har været i berøring med 3 af dé 5 kvantitative urelementer, hvoraf ethvert levende væsens livsoplevelse er bygget op. Egentlig skulle vi derfor nu indlede omtalen af den fjerde bevægelsesart, men forinden er der dog grund til at påpege det overordentligt vigtige faktum, at de hidtil omtalte 3 bevægelsesarter som identiske med konsekvenser af en fælles årsag, nemlig bevægelsesprincippet. Ikke blot indbyrdes er de uløseligt forbundne eller sammensvejsede, men også i forening danner de en kosmisk kombination, der i alle måder udgør Jegets modstykke. Medens nemlig Jeget i sin egen renkultur er en ubegrænset, tidløs, ubevægelighedens realitet, fremtræder ovennævnte kosmiske kombination netop med egenskaberne begrænsning, tid og bevægelse, hvilket viser, at Jeget ud af vekselvirkningen mellem bevægelsesprincippet og sansapparaturet har været i stand til at skabe modsætningen til sit eget væsen.

Betydningen af denne præstation ligger i denne forbindelse deri, at den personlige Jeg-fornemmelse, ja hele individualitetsfornemmelsen herigennem muliggøres og sikres, idet netop den personlige Jeg-fornemmelse har sine dybeste rødder i kontrastforholdet mellem Jeg-elementets navnløse natur og så ovennævnte kosmiske kombination. Forståelsen heraf vil kunne tilegnes, når man betænker, at de 2 af den nævnte kombinations 3 faktorer, nemlig rummet og tiden, udelukkende udgør subjektive forestillinger, der eksisterer i tilknytning til det Jeg, af hvis skaberevne de opretholdes. Men da de kun udgør subjektive forestillinger og dermed kun besidder subjektiv eksistens, må der nødvendigvis også være tale om, at de kun har realitetsværdi for det Jeg, der er deres ophav, hvoraf følger, at dette Jeg har sit eget rum og sin egen tid. Og da disse to faktorer sammen med stambevægelsen som oplevelse betragtet er konsekvenser af en og samme årsag (bevægelsesprincippet), må der som sagt også være tale om, at de pågældende 3 realiteter er så fast og intimt forbundne, at de i praksis kun danner én realitet, et dynamisk præget rum-tids-kontinuum (rum-tids-enhed), i hvilket Jeget er den suveræne hersker, og inden for horisonterne af hvilket de 2 endnu ikke omtalte universelle bevægelsesarter optræder og udfolder sig.

35.

Som det vil kunne forstås, har det her skitserede dynamisk betonede rum-tids-kontinuum udelukkende subjektiv eksistens og er i overensstemmelse hermed helt og holdent af åndelig natur. Ikke desto mindre er det dog, som enhver vil kunne konstatere, overordentligt konkret og realistisk for Jeget, for hvilket det står som selve dét mentale LIVS-RUM, inden for hvis horisonter dets vilje og øvrige skabende kræfter virker, og inden for hvilket dets livsoplevelses enkelte scenarier som en stadig strøm af skiftende panoramaer flammer op, funkler og gløder ud, flammer op, funkler og gløder ud.

Det er ikke vanskeligt at se, at dette Jegets dynamisk prægede livsrum repræsenterer en tids- og rumdimensionel modsætning til Jegets egen natur derved, at det i alle henseender fremviser

begrænsning, hvad Jeget absolut ikke gør. Men det er netop i kraft af dette specielle modsætningsforhold, at Jegets individualisering etableres og garderes.

-Ved Jegets individualisering forstås etableringen af den illusion, at enhver livsenhed har sit eget strengt personlige Jeg, som intet har at gøre med medvæsenernes Jeger. Det illusoriske ved denne opfattelse består i, at den repræsenterer den diametrale modsætning til virkeligheden, idet sandheden er, at samtlige Jeger som allerede antydet i stk. 1-10, d, tilsammen danner ét universelt, kontinuerligt Jeg-element, byder på ingen måde fremviser hverken begrænsning eller bevægelse. Forestillingen om det strengt personlige Jeg er derfor en illusion, hvilket bl.a. i praksis røber sig derigennem, at det er ulogisk at tale om, at man har et Jeg, eftersom Jeget som identisk med individets højeste selv udgør det Noget, der besidder, og ikke det noget, der besiddes. Det vil derfor være mere korrekt at sige, at man dybest set er et Jeg, og at dette har en fornemmelse af sin egen suveræne eksistens eller væren, hvilken fornemmelse, som det vil vides, ytrer sig som en centrumsfornemmelse. Men forudsætningen for, at en sådan centrumsfornemmelse kan eksistere, må ubetinget være den, at der forekommer noget andet, i forhold til hvilket Jeget netop er centralt – i forhold til hvilket det netop er et centrum. Og dette noget er først og fremmest det foran skitserede livs-rum, der ikke blot i sig selv udgør en mere eller mindre upåagtet del af den dagsbevidste livsoplevelse, men som også med sine horisonter danner ramme om den resterende part af livsoplevelsen.

At Jeget netop kommer til at gøre sig gældende som livsrummets og dermed livsoplevelsens centrum og faste punkt ligger naturligvis i, at det er det, som skaber og opretholder dette livsrum såvel som den part af livsoplevelsen, livsrummet danner ramme om. Det udgør med andre ord livsrummets kosmiske fundament eller det centrale Noget, ud fra hvilket alle ønsker og begær samt øvrige skabende kræfter udgår, og til hvilket oplevelsen af såvel selve livsrummet som oplevelsen af dettes indhold af handlingsmomenter indgår.

På grundlag af det foranstående vil det således kunne ses, at livsrummets eksistens er af fundamental betydning for skabelsen af den personlige Jeg-fornemmelse og dermed for skabelsen af de omstændigheder, der betinger det levende væsens fremtræden og erkendelse af sig selv som individ eller livs-enhed.

Med andre ord: ved hjælp af de 3 første universelle bevægelsesarter skaber Jeget et dynamisk præget livsrum med det formål for øje: 1) at skabe en tids- og rumdimensionel modsætning til sin egen evigheds- og uendelighedsnatur og derigennem sikre sig forestillingen om adskillelse og afsondrethed fra det universelle Jeg-element, Guds Jeg 2) at skabe en illusorisk begrænsning af sit eget ubegrænsede væsen for derigennem at sikre sig forestillingen om en verden "uden" for det selv, altså forestillingen om en ydre verden, og 3) at skabe en stabil ramme om livsoplevelsens øvrige momenter – ikke mindst dem, som de to øvrige universelle bevægelsesarter indebærer.

FORVANDLINGEN

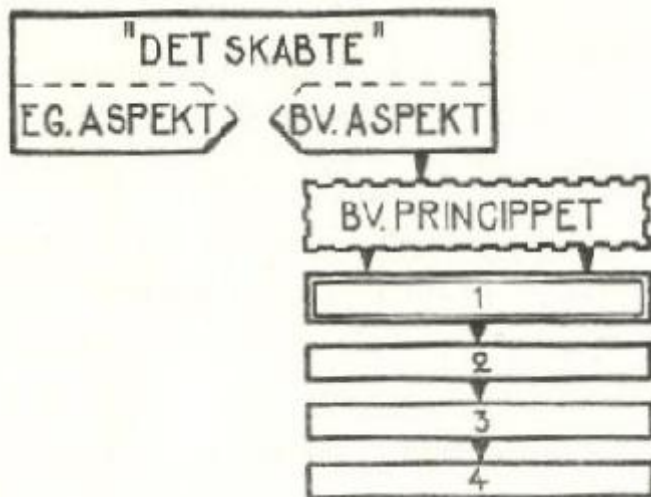
Den fjerde bevægelsesart (aflæggerbevægelse nr. 3)

36.

Da oplevelsen og dermed erkendelsen af den fjerde bevægelsesart, akkurat som det er tilfældet med rummet og tiden, direkte skyldes Jegets "forudgående" oplevelse af den første bevægelsesart – stambevægelsen – vil også den være at karakterisere som en aflæggerbevægelse, den tredje. Denne aflæggerbevægelse ytrer sig som det fænomen, vi kalder "forvandling", nærmere

betegnet som den forvandling af situationen i Jegets mentale livsrum, der ledsager stambevægelsernes eksistens- og ytringsforløb. Stambevægelsen ligger med andre ord ikke alene til grund for eksistensen af selve livsrummet, men også til grund for, at der finder en yderligere oplevelse sted inden for dette livsrum, hvilken oplevelse som sagt kendes under begrebet "forvandling".

Som bevægelsesart betragtet er forvandlingen altså indirekte identisk med den oplevede stambevægelse, hvilket netop understreger, at den er en konsekvens af bevægelsens princip og dermed i virkeligheden kan karakteriseres som endnu en måde at opleve bevægelsesprincippet på.

Symbolskitsen viser, at bevægelsesprincippet konsekverer i fremkomsten af en fjerde bevægelsesart, "forvandlingen".

Men dette forhold peger på den anden side samtidigt på, at forvandlingen som oplevelse betragtet i renkultur er et produkt af den indadrettede aktivitet – sansningen – og at den som sådan udelukkende har subjektiv eksistens som en i Jegets mentale livsrum forekommende særlig proces. Thi det ved den, der er af objektiv natur, er udelukkende den "stambevægelse", den kosmisk set skylder sin eksistens, og som jo netop udgør en direkte manifestation af bevægelsesprincippet. – Forvandlingen er med andre ord en rent åndelig realitet.

Af praktiske eksempler på ytringer af den fjerde bevægelsesart kan fra hverdagslivets erfaringszone blandt andre fremhæves: vækst og degeneration, slitage og erosion, opbygning og nedbrydning, situationsforløbet i kemiske processer mv. samt situationsforløbet i et skuespil, en ballet, en koncert, en opera, et sports stævne, en uddannelse – ja, i virkeligheden en hvilken som helst skabelsesakt. Og samtlige disse eksempler forener sig i virkeligheden i et, nemlig situationsforløbet af de ved livsoplevelsen repræsenterede begivenhedskæder, hvilket situationsforløb som tidligere omtalt bl.a. resulterer i forestillingen om "tidens gang".

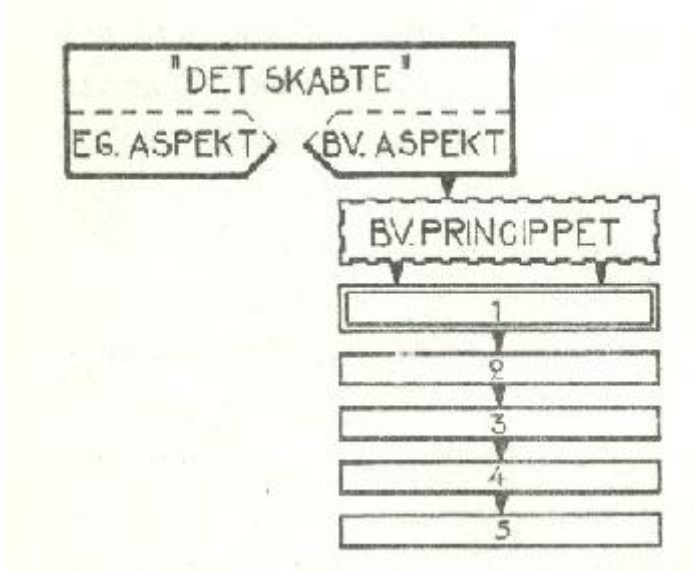
At den fjerde bevægelsesart udgør en særdeles vigtig detalje ved den samlede livsoplevelse er ikke vanskeligt at se, idet den jo totalt repræsenterer dens handlingsindhold eller handlingsmoment. Men lige så let er det at se, at netop denne omstændighed tjener som et vigtigt bidrag til at henlede vores opmærksomhed på bevægelsesprincippets umådelige værdi og betydning i kosmos.

MATERIEN

Den femte bevægelsesart (aflæggerbevægelse nr. 4)

37.

Endelig kommer vi til omtalen af den femte og sidste af tilværelsens universelle bevægelsesarter. Denne ytrer sig som det fænomen, vi kalder stoffet eller "materien", og da den i lighed med rummet, tiden og forvandlingen helt og holdent skylder stambevægelsen sin eksistens, vil også den være at karakterisere som en aflæggerbevægelse, den fjerde.

Symbolskitzen viser, at bevægelsesprincippet konsekverer i fremkomsten af en femte bevægelsesart, "materien". Da denne er den sidste af tilværelsens universelle bevægelsesarter, markerer nærværende symbolskitse samtidigt, at hovedrealiteten "det skabte" betragtet som et rent vibrations- eller bevægelsesanliggende består af 5 universelle bevægelsesarter, en stambevægelse og fire aflæggerbevægelser, der alle "bæres" af det kosmiske bevægelsesprincip.

At materien skylder stambevægelsen sin eksistens, begrunder Martinus med, at materien i sin objektive fremtræden ikke er noget som helst andet end et specielt felt af stambevægelser, der af Jeget opleves under særlige perspektiviske betingelser således, at de kommer til at fremtræde i et mikrokosmisk format. Herved skabes der ved hjælp af de pågældende stambevægelser en ganske særlig effekt i Jegets mentale livsrum, nemlig den specielle materieeffekt (til denne hører i virkeligheden også dufte, lugte, lyde, farver samt smags- og føleindtryk, der er eksempler på materieeffekter, som baserer sig på andre sansekanaler end synet). At dette finder sted, skyldes ganske enkelt den omstændighed, at oplevelsen af de mikrokosmiske stambevægelser ifølge sagens natur uundgåeligt medfører oplevelse af tilsvarende mikrokosmiske aflæggerbevægelser, hvilket altså vil sige oplevelsen af mikrokosmiske rummomenter, mikrokosmiske tidsmomenter og mikrokosmiske forvandlingsmomenter Denne oplevelse, der altså finder sted inden for horisonterne af dét mentale livsrum, Jeget på grundlag af sin oplevelse af mellem- og makrokosmiske stambevægelser har skabt, former sig i praksis som oplevelsen af en så overordentlig livlig, lokal forvandlingsproces, at dens enkelte detaljer og stadier ikke kan registreres, men flyder ud til en kollektiv masse med en til bevægelseskombinationen svarende struktur. Og det er netop oplevelsen af en sådan kollektiv vibrationsmasse, vi betegner som stof eller materie. Materien kan derfor eksakt defineres som et felt af mikrokosmiske stambevægelser, der ved at blive sanset konsekverer i forestillingen om et

tilsvarende felt af mikrokosmiske aflæggerbevægelser, hvilket felt opleves som en speciel, lokal strukturformation kaldet "materie".

På grundlag af det foranstående vil det kunne forstås, at de forskellige materietypers forskelligartetheder i sidste instans er at føre tilbage til individuelle mønstre af stambevægelser, og at deres fremtræden i faste, flydende og luftformige tilstande slet og ret er et spørgsmål om proportionsforhold mellem disse stambevægelsers aflæggerbevægelser, specielt rummet og tiden. Således er rummet og tiden i et bestemt stof proportioneret på én måde der, hvor dette stof opleves at fremtræde som flydende, på en helt anden der, hvor det opleves at fremtræde som fast, og atter på en helt tredje, hvor det opleves at fremtræde som luftformigt. Dette forhold formulerer man inden for fysikken på den måde, at stoffets aggregattilstand ændres i takt med stofdelenes hastighed. Og "hastighed" er netop et proportionsforhold mellem rum og tid. Således er f.eks. vandmolekylernes hastighed i den vædskeformige tilstand (vand) større end i den faste (is) og mindre end i den luftformige (vanddamp). – Imidlertid er det jo åndsvidenskab og ikke fysik, vi skal beskæftige os med, og set i et åndsvidenskabeligt perspektiv tager spørgsmålet om materiens aggregattilstande sig ud på den måde, at der, hvor proportionsforholdet mellem den anden og den tredje bevægelsesart – rummet og tiden ændrer sig, vil også den fjerde bevægelsesart – forvandlingen – og dermed materieindtrykket ændre karakter. Og det er netop registreringen og dermed oplevelsen heraf, vi henholdsvis udtrykker igennem begreberne fast, flydende og luftformig materie.

38.

Almindeligvis opfatter vi jo materien som noget, der er af rent objektiv og dermed rent fysisk natur, hvilket igen vil sige noget, der udelukkende eksisterer "uden" for os. Vi er absolut ikke vant til at opfatte den som noget, der er af rent subjektiv natur og som i overensstemmelse hermed eksisterer "inden" i os i den forstand af begrebet "inden", at det eksisterer inden for "grænserne" af vores åndelige struktur. Men dette skyldes blot den omstændighed, at vi i hverdagen ikke skelner imellem oplevelsen af noget og så dette noget selv. Thi gjorde vi det, ville vi også vide, at det vi oplever som materie, i sig selv ikke er noget som helst andet end et specielt felt af stambevægelser, og at selve materieindtrykket eller materieeffekten i renkultur er et produkt af den indadrettede aktivitet, sansningen. Vi ville kort sagt vide, at materien som sådan er en typisk aflæggerbevægelse og dermed en typisk repræsentant for – ikke den fysiske, men den åndelige verden.

Med andre ord: i sin rent objektive fremtræden er materien identisk med en koncentreret kombination af mikrokosmiske stambevægelser. I sin fremtræden som materie betragtet er den derimod et produkt af vekselspillet mellem denne bevægelseskombination på den ene side og Jegets indadrettede aktivitet, sansningen, på den anden side.

At den femte bevægelsesart udgør en overordentlig vigtig detalje ved Jegets samlede livsoplevelse, behøver vist ingen særlig understregning, thi dertil er vi alt for bevidste i materiens betydning for vores daglige oplevelse af tilværelsen. Ja vi ved endog, at der findes mennesker, for hvem materien er det primære i tilværelsen, ligesom vi har et indtryk af, at den for dyrene udgør hele tilværelsen, hvad der alt i alt fundamentalt understreger, at materien er en detalje, der ligesom forvandlingen. som den i øvrigt er særdeles nært beslægtet med, bidrager til at udfylde Jegets mentale livsrum og give det indhold.

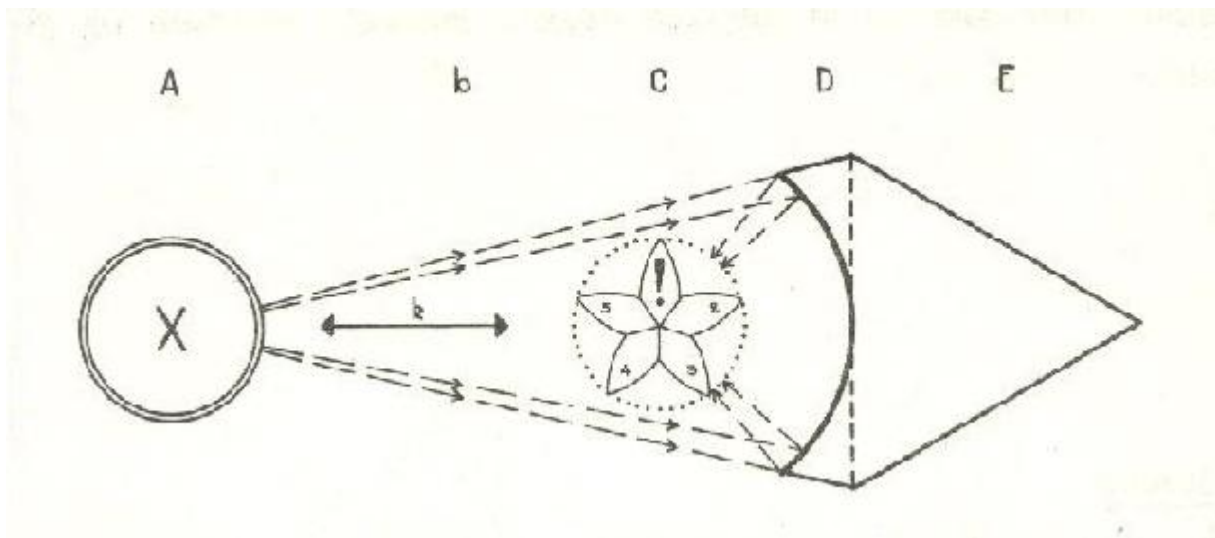
Konklusion

39.

Vi har hermed fået et lille indblik i bevægelsesprincippetets konkrete værdi og betydning i tilværelsen, idet vi har set, at det igennem en vis vekselvirkning med den ved skaberevnen repræsenterede sansemekanisme ligger til grund for eksistensen af 5 universelle bevægelsesarter, en stambevægelse og fire aflæggerbevægelser. Og vi har i tilknytning hertil set, at disse 5 universelle bevægelsesarter i virkeligheden blot udgør 5 væsensforskellige måder at opleve bevægelsesprincippet på.

De pågældende 5 bevægelsesarter kendes under navnene 1) bevægelsen, 2) rummet, 3) tiden, 4) forvandlingen og 5) materien, og det står os klart, at kun den første som identisk med en direkte manifestation af bevægelsesprincippet besidder både objektiv og subjektiv eksistens, hvorimod de fire øvrige som er indirekte identiske med den første kun besidder subjektiv eksistens.

Da de 5 universelle bevægelsesarter forsyner ethvert levende væsens livsoplevelse med samtlige dens kvantitative momenter (vægtbegreberne undtaget) og således udgør dét kosmiske urmateriale, hvoraf hele den kvantitative side af dets livsoplevelse er bygget op, vil de retmæssigt være at karakterisere som livsoplevelsens kvantitative urelementer. Disse 5 kvantitative urelementers position i den samlede kosmiske struktur er på omstående symbolskitse markeret ved hjælp af den femtakkede stjerne i figur C, der fremdeles symboliserer selve livsoplevelsen (vedr. betydningen af symbolskitsens øvrige figurer se venligst konklusionen i lektion 5, stk. 2-21). Nærværende symbolskitse udtrykker således, at livsoplevelsen er opbygget af 5 kvantitative urelementer, tilværelsens 5 universelle bevægelsesarter. (Vedr. bevægelsesarterne se i øvrigt L. B. VI, stk. 2304-2321)

NOTABENE!

40.

Naturligvis må det forventes, at det til at begynde med vil knibe lidt for den studerende af Martinus kosmologi pludseligt at skulle acceptere "tiden" og "rummet" for slet ikke at tale om "forvandlingen" og "materien" som værende rent subjektive og dermed 100 procent åndelige foreteelser, der i absolut forstand intet som helst har med dén objektive "ydre verden" at gøre, vi sædvanligvis identificerer dem med.

Vi skal derfor af hensyn til ønsket om at lette forståelsen af dette synspunkts overensstemmelse med de faktiske forhold og dermed virkeligheden foregribe begivenhedernes gang en lille smule ved at betone, at det levende væsen ville være totalt uden noget som helst kendskab til samtlige tilværelsens 5 bevægelsesarter, dersom det var blottet for evnen til at erindre eller HUSKE. – Den såkaldte “hukommelse” spiller med andre ord en langt større rolle i det levende væsens tilværelse, end vi almindeligvis gør os klart, thi den repræsenterer intet mindre end det primære, sansemæssige grundlag for, at Jeget kan opleve bevægelsens princip i dets første og mest elementære tilskikkelse, nemlig som “stambevægelse”. Oplevelsen af stambevægelsen er nemlig fundamentalt betinget af, at Jeget fra det ene stadium til det andet kan fastholde indtrykket af det begivenhedsforløb, stambevægelsen i overensstemmelse med definitionen i stk. 2-22 frembyder; og det er netop evnen hertil, vi kendetegner ved begrebet “hukommelse”.

Uden hukommelsesevne ville Jeget altså ikke kunne opleve stambevægelsen, og da det netop er denne specielle oplevelse, der rent principielt danner grundlag for oplevelsen af “rum”, “tid”, “forvandling” og “materie”, ses det, at Jeget uden hukommelsesevne heller ikke ville kunne opleve aflæggerbevægelserne, hvilket alt i alt vil sige, at det ville være totalt uden livsoplevelse og dermed totalt uden bevidsthed. Hukommelsens betydning for bevægelsesarternes og dermed livsoplevelsens eksistens må derfor anses for utvivlsom.

Imidlertid er “hukommelse” jo i sig selv ikke nogen fysisk, objektiv foreteelse men derimod en psykisk funktion, der uløseligt er knyttet til Jeget, for hvilket den gør sig gældende som en tilsvarende psykisk evne, og for hvilket den udelukkende har eksistens. Og da det netop er denne psykiske evne, der ligger til grund for, at Jeget overhovedet kan opleve bevægelsens princip – endog i 5 indbyrdes væsensforskellige skikkelser eller variationer, ses det uden videre, at ikke blot rummet, tiden, forvandlingen og materien som identiske med rene produkter af denne evne udgør 100 procent subjektive og dermed åndelige realiteter, men også, at selv stambevægelsen som identisk med en speciel, klassisk oplevelse dybest set er en åndelig og dermed subjektiv realitet, hvad der i øvrigt intet rækker ved dens samtidige identitet som en konkret funktion ved et legeme, der for sit vedkommende besidder objektiv eksistens. Thi det er, som det vil kunne forstås netop takket være forekomsten af dette stambevægelsens dobbelte identitetsforhold, at livets oplevelse kan befordres og etableres, hvilket vil kunne ses derigennem, at det for livsoplevelsens etablering er en nødvendig forudsætning, at der forekommer et objektivt grundlag, som kan danne årsagsmæssigt udgangspunkt for dén specielle skabelsesproces (sansningen), af hvilken netop livsoplevelsen er det endelige og tilsigtede resultat. Stambevægelsen i dens fremtræden som en konkret objektiv funktion repræsenterer således det objektive grundlag for, at livsoplevelsen lader sig etablere, i forhold til hvilket grundlag Jegets hukommelsesevne til gengæld udgør det subjektive, sansemæssige grundlag, uden hvilket den førnævnte konkrete objektive funktion aldrig ville komme til Jegets kundskab og erkendelse, kort sagt aldrig blive oplevet som stambevægelse.

Med andre ord: oplevelsen af stambevægelsen og dermed de 4 aflæggerbevægelser afhænger fundamentalt af Jegets evne til at huske. Thi uden denne evne vil Jeget ikke kunne fastholde indtrykket af, at et legeme skifter position i forhold til noget andet, hvilket betyder, at det ikke vil kunne erfare bevægelsens princip. Og dets livsoplevelse vil i så fald indskrænke sig til at omfatte et evigt, stilhedens og dermed dødens NU. – Det vil kort og godt være totalt bevidstløst. -Og hermed kan vi afslutte omtalen af “det skabte”s vibrations- eller bevægelsesaspekt til fordel for en omtale af energiaspektet.

Spørgsmål til lektion 7

1. Nævn de bevægelsesarter, der tilsammen danner Jegets mentale livsrum.
2. a) Har ethvert Jeg sit eget rum og sin egen tid, eller b) er samtlige Jeger engageret i det samme rum og den samme tid?
3. Er livsrummet a) en rent åndelig realitet, b) delvis en åndelig og delvis en fysisk realitet, eller c) en rent fysisk realitet?
4. Har livsrummet nogen betydning for eksistensen af den individuelle Jeg-fornemmelse?
5. På hvad måde ytrer sig den fjerde bevægelsesart?
6. Nævn 2 praktiske eksempler på ytringer af den fjerde bevægelsesart
7. På hvad måde ytrer sig den femte bevægelsesart?
8. Hvad er sandheden om materien i dens objektive fremtræden?
9. Er det, vi kalder "smagen af en ting" et eksempel på en ytring af den femte bevægelsesart?
10. a) Er stofdelenes hastighed større i vand end i is, eller b) er det modsatte tilfældet?
11. Er materien som sådan betragtet en repræsentant for den fysiske verden, eller b) er den en repræsentant for den åndelige verden?
12. Hvor mange og hvilke af de 5 universelle bevægelsesarter besidder både objektiv og subjektiv eksistens, og b) hvor mange besidder kun subjektiv eksistens?
13. Hvad er det for en psykisk evne, der ligger til grund for, at Jeget i det hele taget kan erfare bevægelsens princip og dermed opleve stambevægelsen?

Løsningen til lektion 6's opgavetillæg

1. Som "tiden"
2. Den anden, "rummet"
3. Nej
4. At den er en konsekvens af bevægelsens princip
5. Nej
6. Begreberne "begyndelse", "afslutning" og "varighed"
7. Nej
8. b) Det er det omvendte, der er tilfældet
9. Nej
10. b) De er forbundet med Nuet
11. a) Nej, b) det er livsoplevelsens scenarier

Svarene er godkendt af Martinus